

Rapport

Projectnummer: 370522
Referentienummer: SWNL0266466
Datum: 25-09-2020

Verkenkend natuuronderzoek de Groote Wielen Noordoosthoek

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Opdrachtgever:
Gemeente 's-Hertogenbosch

Verantwoording

Titel	Verkennd natuuronderzoek de Groote Wielen Noordoosthoek
Subtitel	Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	370522
Referentienummer	SWNL0266466
Revisie	D1
Datum	25-9-2020

Auteur	Layze Hoogland
E-mailadres	layze.hoogland@sweco.nl

Gecontroleerd door	Jody Ettema
--------------------	-------------

Paraaf gecontroleerd



Goedgekeurd door

Paraaf goedgekeurd

Maarten Mouissie



Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Kader van het onderzoek	4
1.3	Ligging en beschrijving plangebied	4
1.4	Voorgenomen ingreep	4
2	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden.....	6
2.1	Toetsingskader	6
2.2	Inventarisatie	6
2.3	Analyse van de mogelijke effecten	7
2.4	Conclusie	8
3	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	9
3.1	Toetsingskader	9
3.2	Methode	10
3.3	Resultaten en effectbeoordeling.....	11
3.3.1	Planten.....	11
3.3.2	Vleermuizen	11
3.3.3	Overige zoogdieren.....	12
3.3.4	Vogels.....	13
3.3.5	Amfibieën en reptielen	14
3.3.6	Vissen	16
3.3.7	Ongewervelden.....	16
3.3.8	Invasieve exoten	17
4	Provinciaal natuurbeleid	18
4.1	Toetsingskader	18
4.2	Inventarisatie	18
4.3	Analyse van de mogelijke effecten	19
4.4	Conclusie	19
5	Conclusies.....	20
5.1	Natura 2000-gebieden.....	20
5.2	Soortenbescherming	20
5.3	Provinciaal natuurbeleid	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In de woonwijk De Groote Wielen ten noorden van Rosmalen, gelegen in de gemeente 's-Hertogenbosch, ligt het deelgebied 'de Noordoosthoek'. Het gebied is gereserveerd voor verdere uitbreiding van de woonwijk. Om de realisatie van de woonwijk mogelijk te maken dient het bestemmingsplan te worden herzien. Sweco Nederland B.V. is gevraagd een verkennend natuuronderzoek uit te voeren om te beoordelen of het bestemmingsplan uitvoerbaar is in het kader van de natuurwetgeving.

1.2 Kader van het onderzoek

We toetsen de voorgenen werkzaamheden aan de wet- en regelgeving voor natuur binnen de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
 - o Natura 2000-gebieden.
 - o Soorten.
- Provinciaal beleid.
 - o Natuurnetwerk Nederland (NNN) en eventueel door provinciaal beleid beschermde gebieden buiten het NNN.

Het verkennend onderzoek is er op gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied. Dit betreft toetsing van effecten op beschermde Natura 2000-gebieden en beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming. Daarnaast is getoetst op effecten die een raakvlak hebben met het natuurbeleidskader van de provincie Noord-Brabant. In de voorliggende rapportage worden de mogelijke vervolgstappen besproken in relatie tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en eventueel te volgen procedures.

1.3 Ligging en beschrijving plangebied

De Noordoosthoek is ruim 93 hectare groot en momenteel agrarisch bestemd. De noordzijde van het plangebied wordt begrensd door de Hustenweg en de Empelsehoefweg, de westzijde door De Lanen en het Centrum en de zuidzijde door de Groote Wielenplas. Aan de oostzijde grenst het plan aan agrarisch gebied. Ook is er een gronddepot (voor de bouw van het Centrum en de Lanen) aanwezig. Het plangebied ligt in een open en grootschalig poldergebied, dat strak en rationeel is verkaveld. Ten oosten en deels in het plangebied ligt de waterloop 'De Hoefgraaf'. Een globale impressie en de ligging van het plangebied zijn weergegeven in figuur 1.1 en 1.2.

1.4 Voorgenomen ingreep

De Noordoosthoek zal een optelsom van projecten zijn, door de verschillende marktpartijen die in dit gebied woningen gaan ontwikkelen. Het proces hiervan is open en kent geen vooropgestelde blauwdruk. Dit betekent dat gewerkt wordt met kaders, waarbinnen de projecten ontwikkeld kunnen worden. Het resultaat is een bestemmingsplan dat ruimte biedt, tenzij dit moet worden ingeperkt vanwege, bijvoorbeeld, milieuwetgeving. Het is derhalve nog niet op voorhand duidelijk wat precies wordt ontwikkeld en waar.

Daarbij bestaan tevens de plannen om de Hoefgraaf, die midden door het plangebied loopt, zodanig te verleggen dat deze om het plangebied en de te realiseren woonwijk heen loopt en om één of meerdere recreatiestranden aan te leggen aan de noordelijke oever van de Groote Wielen plas, ten zuiden van het plangebied.



Figuur 1.1 Globale impressie van het plangebied



Figuur 1.2 Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd)

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wet natuurbescherming (Wnb) een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb) en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb). De goedkeuring of de vergunning wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend, indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

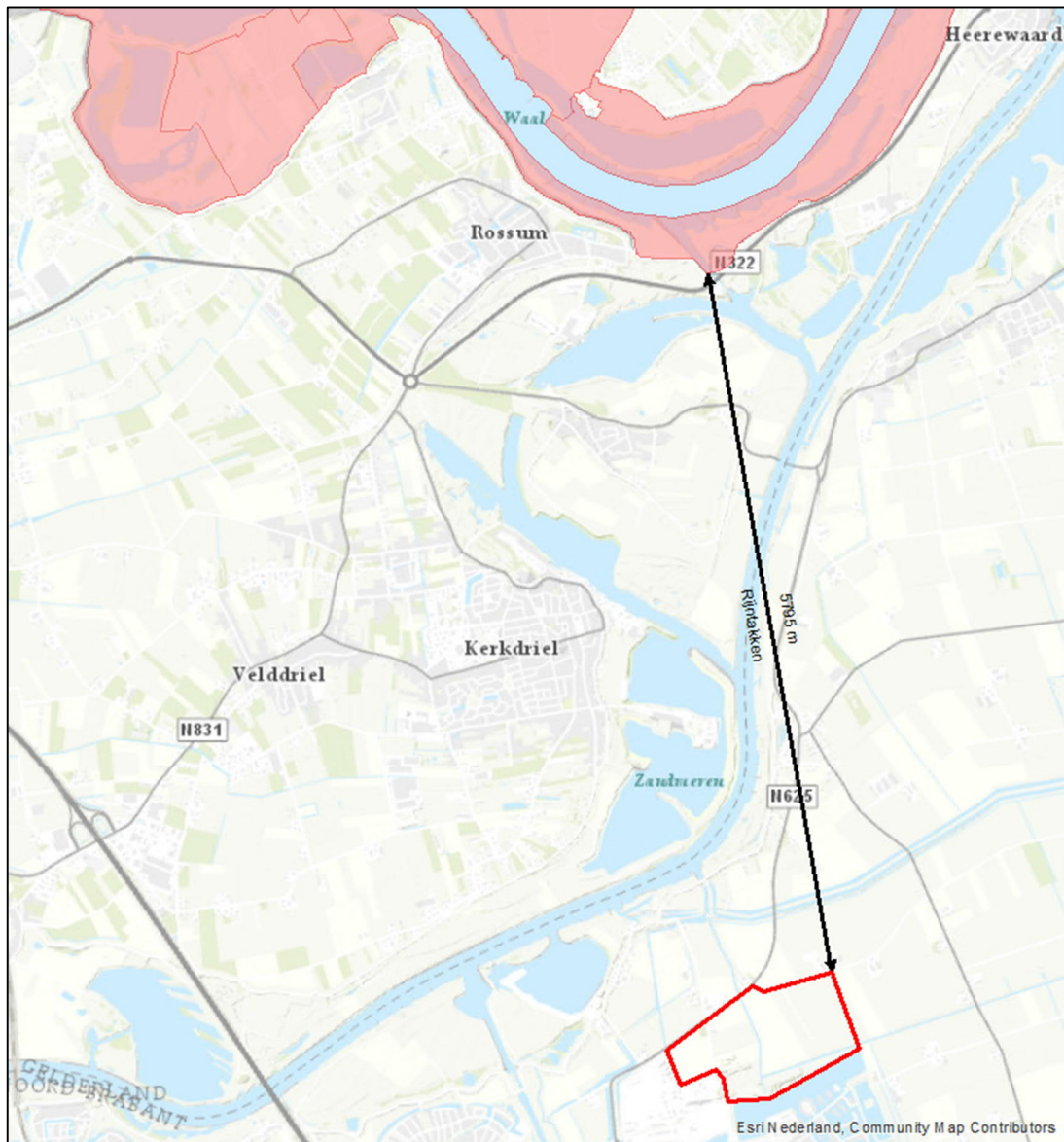
In de navolgende paragrafen is beoordeeld of er significante effecten kunnen optreden op Natura 2000-gebieden en zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn.

2.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de Natura 2000-gebieden kaart van PDOK, beschikbaar via het Nationaal Georegister. Hieruit blijkt dat het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is dat zich op circa 5,8 kilometer van het plangebied bevindt (zie figuur 2.1). Alle Natura 2000-gebieden binnen een afstand van 10 kilometer van het plangebied zijn weergegeven in tabel 2.1. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand en zijn gelet op deze aanzienlijke afstand in de voorliggende toetsing buiten beschouwing gelaten, omdat effecten niet tot deze afstand zullen reiken.

Tabel 2.1 Afstanden van omliggende Natura 2000-gebieden tot het plangebied

Natura 2000-gebied	Afstand tot plangebied
Rijntakken	5,8
Vlijmens ven, Moerputten & Bossche Broek	7,8



Figuur 2.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

2.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden en maakt geen deel uit van het leefgebied voor kwalificerende habitat- en/of vogelrichtlijnsoorten van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De vogelrichtlijnsoorten waarvoor de nabijgelegen gebieden zijn aangewezen, hebben tevens geen ecologische relatie met het plangebied. Natura 2000-gebied Rijntakken is, onder andere, aangewezen voor de habitatrichtlijnsoort bever welke zeer waarschijnlijk voor komt in het plangebied. Het betreft hierbij met name de name de Hoefgraaf en de Groote Wielenplas.

De doelstellingen voor bevers binnen Rijntakken zijn niet afhankelijk van leefgebied buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. De soort komt in de omgeving van het plangebied dusdanig algemeen voor dat met het ontwikkelen van de woonwijk geen (significant) negatieve effecten op de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen van bever in de Rijntakken zullen optreden.

Het plangebied zelf is tevens geen kwalificerend biotoop en daarmee niet van belang voor het behalen van instandhoudingsdoelstellingen van de Rijntakken.

Directe effecten ten gevolge van de ontwikkeling, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, reiken tot enkele honderden meters ver. Deze kunnen derhalve, vanwege de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden, op voorhand worden uitgesloten.

Bij de ontwikkeling van de woonwijk wordt waarschijnlijk gebruik gemaakt van verschillend materieel dat gepaard gaat met stikstofemissie, zoals sloop- & graafmaterieel en vrachtwagens. Deze emissie kan zich vrij gemakkelijk over grote afstanden verspreiden en als stikstofdepositie in de Rijntakken en/of het Vlijmens ven, Moerputten & Bossche broek negatieve effecten veroorzaken in de vorm van verzuring en vermesting. In deze Natura 2000-gebieden zijn enkele stikstofgevoelige habitattypen aanwezig, namelijk (onder andere), glanshaver- en vossenstaarthooilanden, blauwgraslanden, heischrale graslanden en overgangs- en trilvenen.

Tevens is er in de gebruiksfase van de woonwijk een toename in verkeersbewegingen te verwachten en daarmee een toename in stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

2.4 Conclusie

Gelet op de afstand van het plangebied tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden, zijn directe effecten zoals verdroging, vernatting, optische verstoring, licht- en geluidsverstoring, op voorhand uitgesloten. Hierdoor is er geen noodzaak tot een nadere beschouwing op deze effectindicatoren.

Aangezien significante effecten als gevolg van een toename in verzuring en vermesting niet op voorhand is uitgesloten, is het uitvoeren van een stikstofdepositieberekening noodzakelijk.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.):

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet Natuurbescherming.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet geldt een ontheffingsplicht. Een ontheffing kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is mogelijk om ten aanzien van Andere soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wnb, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is beschreven. Er is dan geen ontheffing nodig.

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet beschermde flora en fauna:

Zorgplicht (artikel 1.11)

- lid 1) Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - onderdeel a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - onderdeel b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - onderdeel c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- lid 3) Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

3.2 Methode

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. Hierbij maken we onderscheid tussen het bronnenonderzoek en een verkennend veldbezoek. Op basis hiervan volgt een habitatgeschiktheidsbeoordeling.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn onder andere landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF-Verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl)), regionale verspreidingsatlassen en, wanneer beschikbaar, voorgaande onderzoeken geraadpleegd. Ook is data direct uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt, uit de afgelopen 5 jaar.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 05 augustus 2020 door Layze Hoogland, deskundig ecoloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed wordt door de voorgenomen activiteit. Hieruit wordt duidelijk voor welke soort(groepen) er nader (veld)onderzoek en eventueel aanvragen van ontheffing kader van de Wnb aan de orde is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wnb beschermde planten- en diersoorten. Niet-beschermde Rode lijstsoorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen, zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten, worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wnb. Zij worden echter wel benoemd.

3.3 Resultaten en effectbeoordeling

3.3.1 Planten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens blijkt de aanwezigheid van planten soorten die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming) in de omgeving van het plangebied. Het betreft waarnemingen van kleine wolfsmelk (Art. 3.10, Wnb. Binnen het plangebied zijn tevens enkele soorten van de rode lijst aangetroffen, namelijk Canadese fijnstraal, hazenpootje, grote kattenstaart, krulzuring en grote pimperl.

Kleine wolfsmelk wordt als pionier op allerlei open plaatsen gevonden, zoals randen van paden en bermen van waterlopen, ontgrondingen en jonge aanplantingen. De plant groeit in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen. Delen van het plangebied, namelijk de noord-westelijke hoek en de grond-depots, liggen momenteel braak en voldoen aan de biotoopeisen van kleine wolfsmelk. De overige delen van het plangebied zijn nog in (intensief) agrarisch gebruik en voldoen derhalve niet.

Overige beschermde planten betreffen veelal (zeer) zeldzame soorten die doorgaans specifieke habitateisen aan hun groeiplaats stellen, veelal gekenmerkt door een gering verspreidingsgebied. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen voor deze beschermde planten.

Effectenanalyse

Groeiplaatsen van kleine wolfsmelk kunnen door de aanwezigheid van geschikt biotoop en waarnemingen in de omgeving niet op voorhand worden uitgesloten. Het uitvoeren van een aanvullende inventarisatie naar deze soort is derhalve noodzakelijk.

3.3.2 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Onder de Wet natuurbescherming zijn alle vleermuissoorten beschermd conform bijlage IV van de Habitatrichtlijn (Art. 3.5, Wnb).

Vleermuizen maken soortafhankelijk onder andere gebruik van oude bomen met holtes en spleten als rust- en voortplantingsplaatsen. Vleermuissoorten zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn typische gebouw bewonende soorten. Zij hebben verblijfsplaatsen in spouwmuren of onder dakpannen, mits deze over een geschikt microklimaat beschikken. Binnen de begrenzing van het plangebied, aan de Rosmalensedijk 14 en 15, is bebouwing aanwezig waarin zich mogelijk vleermuisverblijfsplaatsen bevinden. Er bestaan echter geen voornemens om deze bebouwing te slopen ten behoeve van de ontwikkeling. Ook zijn er binnen het plangebied geen bomen met geschikte holtes aanwezig, die kunnen fungeren als verblijfplaats.

Vleermuizen maken als vliegroutes gebruik van lijnvormige structuren en elementen in het landschap, zoals bijvoorbeeld bomenlanen, bomenrijen, houtwallen en watergangen. Met name voor het verbinden van foerageergebieden met verblijfplaatsen zijn deze elementen van belang voor vleermuizen. Dergelijke lijnvormige elementen zijn in de omgeving van het plangebied aanwezig in de vorm van bomenrijen langs de Hustenweg, maar maken geen onderdeel uit van het plangebied. De ontwikkeling van de woonwijk zal naar verwachting een toename in verkeersbewegingen veroorzaken, alsmede enige uitstraling van licht. De weg betreft echter een verlichte, doorgaande weg met veel wegverkeer. Er worden daarom geen aanvullende, negatieve effecten verwacht op de (mogelijke) functie als vliegroute van deze bomenrij. In het plangebied zijn verder geen lijnvormige elementen aanwezig.

Geschikt jachtbiotoop voor vleermuizen bestaat uit (half)hoge, insectenrijke (kruidenrijke) vegetatie. De groenstructuren binnen het plangebied omvatten een typische pioniersvegetatie van braakliggend terrein, akkers en weilanden. Enkel op de grondepots is bloem- en kruidenrijke vegetatie aanwezig. Hier foerageren mogelijk kleine aantallen vleermuizen, gelet op de grootte van de depots. Ten westen van het plangebied is meer, en kwalitatief hoogwaardiger, jachtbiotoop aanwezig in de vorm van het Kanaalpark langs de Zuid-Willemsvaart. Het is derhalve niet aannemelijk dat de groenstructuren binnen het plangebied essentieel zijn.

Effectenanalyse

Mogelijk heeft de bebouwing binnen het plangebied een functie als verblijfsplaats voor vleermuizen en de bomenrij langs de Hustenweg aan de noordzijde van het plangebied heeft mogelijk een functie als vliegroute. De bebouwing en bomenrij vallen echter buiten de scope van de ontwikkeling waarbij tevens geen negatieve effecten verwacht worden die de (mogelijke) respectievelijke functies in het geding brengen. Een functie van het plangebied als (essentieel) foerageergebied is op voorhand uitgesloten. Het uitvoeren van nader onderzoek naar vleermuizen is derhalve niet noodzakelijk.

3.3.3 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Er zijn enkele waarnemingen bekend van overige zoogdieren die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreffen waarnemingen van bever (Art. 3.5, Wnb), bunzing, steenmarter en wezel (Art. 3.10, Wnb). Ook zijn tijdens het oriënterend veldbezoek haas en konijn vastgesteld evenals sporen van ree.

Het plangebied is beoordeeld op typische elementen die kunnen duiden op de aanwezigheid van rust- en verblijfsplaatsen, evenals geschikt leefgebied, voor beschermde (niet vrijgestelde) soorten van de soortgroep overige zoogdieren. In de omgeving van het plangebied zijn verschillende bossen en bosschages aanwezig die mogelijk geschikt habitat vormen voor onder andere dassen en kleine marterachtigen (steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn).

Zij kunnen hier burchten en verblijfplaatsen hebben, er foerageren en zodoende ook incidenteel in het plangebied voorkomen, waarbij zij de oeverzones van de Hoefgraaf mogelijk als geleiding gebruiken. De bermen en akkerranden in het plangebied kunnen echter ook geleiding bieden, waardoor een essentiële functie is uitgesloten. De huidige inrichting van het plangebied als braakliggend terrein en strak verkavelde open weilanden voldoet door het gebrek aan kleinschalige landschapselementen echter niet aan de habitatseisen van deze soorten. Een functie als essentieel leefgebied is derhalve op voorhand uitgesloten.

Wel zijn waarnemingen bekend van bever (Art. 3.5, Wnb). Deze soort komt in de omgeving van Rosmalen en 's-Hertogenbosch dusdanig algemeen voor, dat gesteld kan worden dat hierbinnen de soort in elke watergang of waterpartij voor kan komen. De waarnemingen zijn afkomstig uit de Maas, Rosmalense plas, het Kanaalpark, de Hoefgraaf en de Groote Wielenplas. De Hoefgraaf loopt door het plangebied heen. De bever is in het rivierengebied afhankelijk van de aanwezigheid van vochtige oobossen. Deze ontbreken in het grootste gedeelte van het plangebied. De bever zal in de Hoefgraaf incidenteel voorkomen, maar een functie als essentieel leefgebied is op voorhand uitgesloten. Langs de Groote Wielenplas plas, aan de zuidgrens van het plangebied, zijn echter enkele wilgen met vraatsporen aanwezig. Wilgen behoren tot het hoofdvoedsel van bever en de oever van de plas is derhalve mogelijk deel van het leefgebied van bevers met burchten in de omgeving. Gezien de inrichting van de omgeving als braakliggend terrein of stedelijk gebied, zijn de betreffende oevers mogelijk essentieel.

Effectenanalyse

Het is mogelijk dat de noordelijke oever van de Groote Wielenplas, aan de zuidgrens van het plangebied, deel uit maakt van het leefgebied van bever (Art. 3.5, Wnb). Met het voornemen om aan deze kant van de plas één of meer recreatiestranden te realiseren wordt het (mogelijk) leefgebied van bever aangetast. Onderzoek naar de daadwerkelijke functionaliteit van deze oever is derhalve noodzakelijk.

Wel kunnen algemeen voorkomende, beschermde soorten als egel, konijn, haas, en verscheidene muissoorten in het plangebied voorkomen (Art. 3.10, Wnb). Van konijn, haas en ree is de aanwezigheid in het plangebied vastgesteld door middel van sporen. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling van ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht (Art. 1.11, Wnb).

3.3.4 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens komen diverse waarnemingen naar voren van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (categorie 1 t/m 4). We treffen in de omgeving onder andere waarnemingen aan van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en torenvalk (Art. 3.1 Wnb).

Het plangebied is beoordeeld op de typische elementen die kunnen duiden op de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen (categorie 1 t/m 4), evenals geschikt biotoop voor deze soorten. Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn geen grote nesten (horsten) of andere sporen ((krijt)sporen, ruiveren, braakballen, prooiesten) van vogels met een jaarrond beschermde status aangetroffen.

De bomen en bosschages in de wijde omgeving van het plangebied vormen geschikt broedbiotoop voor vogels zoals buizerd, sperwer en havik, waardoor deze mogelijk incidenteel in het plangebied voorkomen.

Buizerd is dan ook waargenomen boven het plangebied, maar vertoonde geen territoriaal gedrag. Buizerd, alsmede sperwer en tot zekere mate havik, staan bekend als opportunist met een relatief groot verspreidingsgebied. Gezien de aanwezigheid van soortgelijk (jacht)biotoop in de directe omgeving, maakt dat een essentiële functie van het plangebied op voorhand uitgesloten is.

De boerenerven in de omgeving zijn geschikt als broedbiotoop en/of leefgebied voor steenuil en kerkuil. Het plangebied en omliggende gebied met hierin een half open landschap met verspreide houtopstanden kan daarbij fungeren als jachtbiotoop. Kerkuil kan een territorium/foerageergebied hebben van 60 tot 1200 hectare welke vaak wordt gedeeld met andere kerkuilen. Van een essentiële functie van het plangebied als foerageergebied van kerkuil is derhalve geen sprake.

Er zijn meerdere waarnemingen bekend van roepende (territoriale) steenuilen aan de Grintweg, ten westen van het plangebied. Dit indiceert de mogelijke aanwezigheid van één of meerdere nesten op deze locatie. Territoria van steenuil zijn dusdanig klein (2 tot 100 hectare) dat het plangebied mogelijk een functie heeft als (essentieel) foerageergebied. Met de ontwikkeling van de woonwijk zal dit mogelijk essentiële foerageergebied verloren gaan. Er zijn zeer waarschijnlijk meerdere territoria van steenuilen in de omgeving van het plangebied, waardoor er voor het (mogelijke) broedpaar aan de Grintweg geen uitwijkmogelijkheden zijn. De functionaliteit van het (mogelijke) nest aan de Grintweg komt hiermee in het geding.

De waarnemingen van huismus en gierzwaluw zijn afkomstig uit de bebouwing in de omgeving van het plangebied, geschikt (broed)biotoop is voor deze soorten niet aanwezig binnen het plangebied of de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter mogelijk dat algemeen voorkomende broedvogels nestelen in de bomen binnen het plangebied gedurende de periode van ca. half maart tot augustus, afhankelijk van de weersomstandigheden.

Effectenanalyse

Er zijn geen jaar rond beschermde nesten van vogels, of aanwezigingen die aanwezigheid indiceren, aangetroffen in de bomen in (de directe omgeving van) het plangebied. Het plangebied maakt echter mogelijk deel uit van het (essentieel) leefgebied van soorten met een jaar rond beschermde nestplaats in de omgeving. Het betreft hier mogelijk foerageergebied voor steenuilen met een nestplaats aan de Grintweg. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek is derhalve noodzakelijk.

Men dient tijdens de uitvoeringsfase rekening te houden met de aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus. Echter, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden, kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat in gebruik zijnde nesten niet aangetast worden en broedende vogels niet opzettelijk verstoord worden. Aanbevolen wordt om de werkzaamheden dan ook buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien tijdens het broedseizoen gewerkt wordt, dient men te voorkomen dat broedvogels zich gaan vestigen in het plangebied om verstoring te voorkomen.

3.3.5 Amfibieën en reptielen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van amfibieën en reptielen die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreft waarnemingen van Alpenwatersalamander, levendbarende hagedis (Art. 3.10, Wnb),

kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad (Art. 3.5, Wnb). De waarnemingen van deze soorten zijn allen afkomstig uit de Nulandse heide, ten zuid-oosten van het plangebied.

Binnen het plangebied ontbreken voor kamsalamander geschikte voortplantingswateren in de vorm van poelen en (zwak) gebufferde vennen met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De Hoefgraaf kwalificeert niet als voortplantingswater voor kamsalamander door het snelstromende karakter, aanwezigheid van vis en onderontwikkelde watervegetatie. De watergangen rondom het plangebied betreffen agrarische afwateringssloten, welke mogelijk geschikt zijn voor kamsalamander mits deze zwakstromend, visvrij en over goed ontwikkelde watervegetatie beschikken. Binnen het plangebied ontbreken echter de structuur- en kruidenrijke, iets vochtige vegetatiestructuren (struikgewas, struweel, ruig grasland) die kamsalamander nodig heeft als landbiotoop. Een functie van het plangebied als leefgebied voor kamsalamander is op voorhand uitgesloten.

De Alpenwatersalamander is weinig kieskeurig wat zijn landbiotoop betreft en wordt in een breed scala van habitats aangetroffen, namelijk weidelandschappen, heidegebieden, loof- en naaldbossen en struwelen. Zelfs tuinen en parken in woonwijken worden regelmatig gebruikt. Ook stelt deze soort weinig eisen aan zijn voortplantingswater; dit kunnen weiden bospoelen, (tuin)vijvers, sloten en vennen zijn, maar ook kleine, ondiepe plasjes op bospaden ('karresporen'). De soort zou daarmee in het plangebied voor kunnen komen. De soort is echter zeer honkvast en heeft een dispersieafstand van slechts 300 tot 500 meter waarbij hij dicht bij het water blijft. Tussen de Nulandse heide en het plangebied vormen het spoor en enkele wegen harde, ecologische barrières. Het is daarom zeer onwaarschijnlijk dat het plangebied een functie heeft als leefgebied voor deze soort.

De poelkikker is een kritische soort met een voorkeur voor iets voedselarme, zwak zure, schone, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Ook deze soort behoeft hierbij als landbiotoop een structuur- en kruidenrijke, iets vochtige vegetatiestructuren met een goed ontwikkelde strooisellaag, welke ontbreekt binnen het plangebied.

Rugstreeppad is een typische pioniersoort met een grote dispersieafstand die snel geschikt geworden terreinen kan koloniseren. Door de aanwezigheid van los, vergraafbaar zand en de mogelijkheid tot het ontstaan van ondiepe, snel opwarmende (regen)plassen is het plangebied geschikt als voortplantings- en landbiotoop van rugstreeppad. Mede gelet op het bestaan van waarnemingen in de omgeving, is aanwezigheid van de soort niet op voorhand uitgesloten. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek is derhalve noodzakelijk.

Van nature komt de knoflookpad voor in gebieden waar (matig) voedselrijke wateren op korte afstand liggen van rulle, zandige (mineraalarme) bodems. Door de ingegraven levenswijze van de pad is de aanwezigheid van goed vergraafbare bodems een strikte voorwaarde. De soort zou daarmee voor kunnen komen binnen het plangebied. De knoflookpad is echter een kritische soort; alleen daar waar voedselrijk water, dat tevens zonbeschenen en visvrij is, op korte afstand (< 300 meter) van open vegetaties op zandige bodem aanwezig is kan de soort zich handhaven. Deze combinatie van habitateisen is niet aanwezig binnen het plangebied. Ook ontbreekt een ecologische relatie met het plangebied, door de aanwezigheid van harde ecologische barrières, zoals wegen en het spoor. Een functie van het plangebied voor knoflookpad kan op voorhand worden uitgesloten.

De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden, zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in weg- en spoorbermen, dijktaluds, hagen en houtwallen.

Hij is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarbinnen open zon beschenen, snel opwarmende plekken. Geschikt habitat voor deze soort is met name aanwezig in de grond depots ten zuiden van het plangebied, waar de combinatie van open plekken, iets verruigde vegetatie en water aanwezig is. Gelet op de bekende waarnemingen in de omgeving van het plangebied en de dispersieafstand van levendbarende hagedis, kan het voorkomen van de soort binnen het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten.

Effectenanalyse

Een functie van het plangebied als leefgebied voor rugstreeppad en levendbarende hagedis kan, door de aanwezigheid van geschikt habitat en bekende waarnemingen in de omgeving, niet op voorhand worden uitgesloten. Het uitvoeren van nader onderzoek is derhalve noodzakelijk.

3.3.6 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van vissen die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreft waarnemingen van grote modderkruiper (Art. 3.10, Wnb).

De grote modderkruiper komt voor in kleinere, ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren, zoals sloten, vennen, plassen en oude afgesneden meanders. Het functioneel leefgebied voor grote modderkruiper bestaat uit de ondiepe paaizones welke vaak sterk zonbeschenen en rijk begroeid met onderwatervegetatie, helofyten of ondergelopen gras zijn. In agrarische poldergebieden zijn dit vaak de slecht onderhouden, kleine greppels en smallere sloten wat de soort een typische soort van het boeren landschap maakt. Deze watergangen dienen in directe verbinding te staan met grotere/bredere watergangen, die kunnen worden benut bij droogval of worden gebuikt als overwinteringswateren, omdat deze niet bevriezen.

Het plangebied ligt te midden van agrarisch gebied, doorkruist met vele 'boeren'(afwatering)sloten. Allen staan in verbinding met de Hoefgraaf, waaruit de waarneming van grote modderkruiper afkomstig is. Ondanks dat de Hoefgraaf niet kwalificeert als leefgebied voor grote modderkruiper door het snelstromende karakter en onderontwikkelde watervegetatie is (incidentele) aanwezigheid van de soort in de Hoefgraaf niet uit te sluiten doordat deze in directe verbinding met watergangen die wel kwalificeren. Omdat er voornemens zijn de Hoefgraaf te verleggen, waarbij er sprake is van werkzaamheden waarbij mogelijk exemplaren van de soort worden aangetast (bijvoorbeeld; dempen) adviseren wij uit voorzorg aanvullend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van grote modderkruiper.

Effectenanalyse

Het plangebied (specifiek; de Hoefgraaf) kwalificeert niet als leefgebied voor grote modderkruiper en een functie als (essentieel) leefgebied kan op voorhand worden uitgesloten. Aanwezigheid van de soort in de watergang kan echter niet op voorhand worden uitgesloten, waardoor wij adviseren hiernaar aanvullend onderzoek uit te voeren.

3.3.7 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende soorten

In de omgeving van de voorgenomen ingreep zijn waarnemingen bekend van ongewervelden die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreft hier het voorkomen van grote vos (Art. 3,10, Wnb), gevlekte witsnuitlibel en rivierrombout (Art. 3.5, Wnb).

De grote vos leeft in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Witsnuitlibellen zijn voornamelijk te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen, in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Deze biotopen ontbreken binnen het plangebied. Waarnemingen van beide soorten zijn afkomstig uit de Nulandse heide, ten zuidoosten van het plangebied. Gelet op het ontbreken van het typische kwestabre biotoop van beide soorten binnen het plangebied is het voorkomen binnen het plangebied op voorhand uitgesloten.

De rivierrombout is een soort van grote rivieren en beken, waaronder de Maas. Er zijn waarnemingen bekend van deze soort binnen de Hoefgraaf, welke in verbinding staat met de Maas. De soort heeft echter zeer specifieke habitateisen, zoals de aanwezigheid van langzaam stromend, zuurstofrijk water en onbegroeide zandige substraten met rijkbegroeide oevers en kleinschalig landschap met bosjes, houtwallen, hooilanden, heidevelden en ruigten in de omgeving. Dit alles ontbreekt in de omgeving van het plangebied. De waarneming van rivierrombout binnen de Hoefgraaf betreft zeer waarschijnlijk een zwervend exemplaar. Een functie van het plangebied als leefgebied voor rivierrombout is op voorhand uitgesloten.

Beschermden soorten ongewervelden zijn doorgaans (zeer) zeldzame soorten met een gering verspreidingsgebied. Gelet op de aard en inrichting van het plangebied als voedselrijke, snelstromende watergang met steile, kort gemaakte oevervegetatie is deze ongeschikt als essentieel leefgebied voor beschermden ongewervelden. Daarnaast is de enkele waarneming van deze soort op dusdanig grote afstand van het plangebied dat het voorkomen van het spiegelddikkopje op de projectlocatie op voorhand is uitgesloten.

Effectenanalyse

Een functie van het plangebied, met name de Hoefgraaf en zijn oevers, als leefgebied voor beschermden ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de daadwerkelijke functionaliteit van de Hoefgraaf is derhalve niet noodzakelijk.

3.3.8 Invasieve exoten

Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn geen groeiplaatsen van (invasieve) exotische flora waargenomen.

4 Provinciaal natuurbeleid

4.1 Toetsingskader

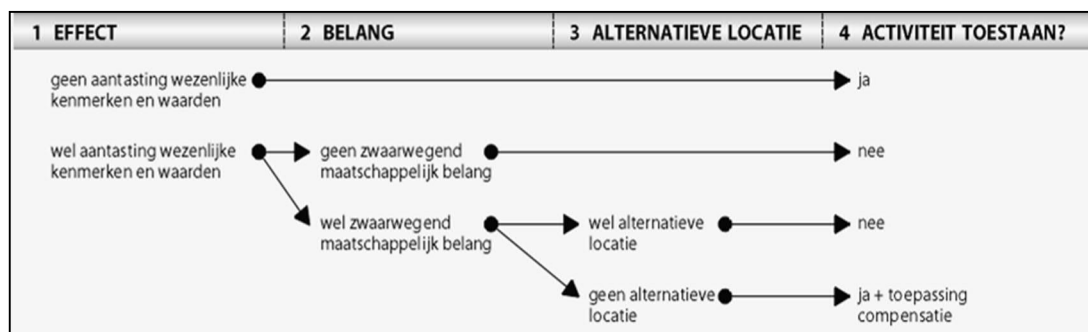
Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit:

- Provinciaal beleid
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN).
 - Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Het Natuurnetwerk Nederland is op provinciaal niveau uitgewerkt tot het provinciale natuurnetwerk met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheergebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNB (Natuurnetwerk Brabant) is provinciaal vastgelegd in de Verordening Ruimte 2019.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren.

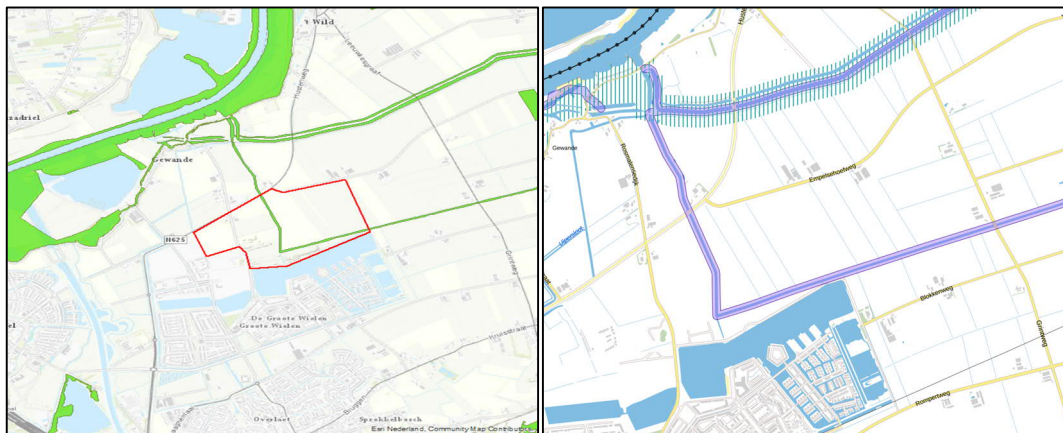
Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNB gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’. In de provincie Brabant is de externe werking van het NNB van toepassing. Een “nee, tenzij-toets” behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.



Figuur 4.1 Het “nee, tenzij”-principe van het compensatiebeginsel.

4.2 Inventarisatie

Het plangebied maakt deels onderdeel uit van het NNB. Het betreft de watergang de Hoefgraaf, inclusief de oevers hiervan. Het gaat om circa anderhalve kilometer watergang, welke tevens is aangewezen als ecologische verbindingzone. Op circa 600 meter ten noorden van het plangebied ontsluit de Hoefgraaf in de Hertogswetering en de Maas. Hier is ook gebied aanwezig dat is toegewezen aan de groenblauwe mantel. De ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden is weergegeven in figuur 4.2.



Figuur 4.2 Links; ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN (groen gearceerd) en rechts; ten opzichte van het NNB (paars gearceerd) met de groenblauwe mantel (groen gestreept).

4.3 Analyse van de mogelijke effecten

Delen van het plangebied zijn aangewezen als NNB. Met het realiseren van de woonwijk rondom de Hoefgraaf is er mogelijk sprake van ruimtebeslag, verstoring of versnippering van het ecologisch raamwerk. Daarnaast zijn effecten op de aanwezige landschappelijke kwaliteiten van de Groenblauwe mantel tevens niet uitgesloten als gevolg van een externe werking van effecten vanuit het planvoornemen.

4.4 Conclusie

Een deel van het plangebied is aangewezen als NNB. Daardoor zijn significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, in zowel de aanlegfase als de gebruiksfase, niet op voorhand uitgesloten. Er zijn derhalve belemmeringen vanuit provinciaal natuurbeleid aan de orde waardoor een nadere uitwerking van een 'Nee, tenzij-toets' noodzakelijk is.

5 Conclusies

5.1 Natura 2000-gebieden

Gelet op de afstand van het plangebied tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn directe effecten, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, op voorhand uitgesloten. Hierdoor is er geen noodzaak tot een nadere beschouwing op deze effectindicatoren.

Gezien de afstand tussen stikstofgevoelige habitattypen in de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden en het plangebied is er mogelijk sprake van een permanente toename in stikstofdepositie met effecten in de vorm van verzuring en vermesting als gevolg. Daar negatieve gevolgen niet op voorhand zijn uitgesloten dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

5.2 Soortenbescherming

Binnen het plangebied zijn mogelijk soorten aanwezig of te verwachten die beschermd zijn op grond van de Wet natuurbescherming welke mogelijk negatief beïnvloed worden als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling. Het betreft de mogelijke aantasting van leefgebied van bever, rugstreeppad, levendbarende hagedis, steenuil en groeiplaatsen van kleine wolfsmelk. Middels aanvullend onderzoek uit te voeren kan de daadwerkelijke functie van het plangebied voor deze soorten en de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan worden vastgesteld. Ondanks dat met het voorgenomen verleggen van de Hoefgraaf geen leefgebied van modderkruiper wordt aangetast, wordt aangeraden uit voorzorg aanvullend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soort in deze watergang. Uit het aanvullend onderzoek volgt de eventuele noodzaak voor ontheffingsplicht inzake de Wet natuurbescherming.

Daarnaast is het mogelijk dat algemeen voorkomende en beschermde soorten voorkomen in het gebied zoals, onder andere, bastaardkikker, gewone pad, ree, konijn en vos. Deze soorten zijn echter vrijgesteld van ontheffingsplicht bij uitvoering van ruimtelijke ingrepen.

Tot slot dient men tijdens de uitvoeringsfase rekening te houden met de aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus. Echter, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden, kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat broedende vogels niet zodanig opzettelijk verstoord worden gedurende het broedseizoen dat de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt. We adviseren dan ook ten aanzien om de kapwerkzaamheden buiten de kwetsbare periode uit te voeren, mits de bomen geen essentiële functie hebben voor vleermuizen.

5.3 Provinciaal natuurbeleid

Omdat deel van het plangebied aangewezen is als NNB zijn effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, in zowel de aanlegfase als de gebruiksfase, niet op voorhand uitgesloten. Er zijn derhalve belemmeringen voor de haalbaarheid van het bestemmingsplan vanuit provinciaal natuurbeleid aan de orde, waardoor het nemen van nadere vervolgstappen, in de vorm van een 'Nee, tenzij-toets' noodzakelijk is.